

Marcia su Roma

A Marcia su Roma huszadik évfordulóját ünnepelte Itália, a tengely és vele együtt az egész emberiség, amely elég józan és értelmes tudott maradni ahhoz, hogy a háboru gyűlöletével ne engedje elkösdösíteni ennek a napnak világra és történelemre szóló jelentőségét.

Mit tudott a világ husz évvel ezelőtt a faszizmusról? Csak annyit, hogy Olaszországban új párt alakult, amelynek tagjai feketeinget viselnek, katonai szervezetbe tömörülnek, harcolnak a velük szembenálló felforgatással, a város-baloldallal és hőiesen meghalnak a harcban. Az új párt vezére Benito Mussolini, ekkor még a Popolo D' Italia főszerkesztő szobájában ült, de szemének ragyogása, egyéniségének lenyűgöző ereje már magára vonta az egész világ figyelmét. A szoba, ahol a faszizmus gondolati rendszere megszületett és ahonnan husz évvel ezelőtt Benito Mussolini feketeinges elindultak Róma felé, kicsiny, alig nagyobb, mint egy jól megtermett budapesti kamra. Vékony, négylábu íróasztal, régi nagy telefon készülék, néhány könyv, két-három egyszerű szék és — az akkori harcos időkre való tekintettel — egy revolver a falon. A faszizta kegyelet úgy őrizte meg, ahogyan Mussolini husz évvel ezelőtt elhagyta és a megújult Olaszország úgy tekint erre a szobára, mint az olasz impérium Betlehemjére.

Itt kapta az értesítést Mussolini, Rómában úgy fordultak a dolgok, hogy elérkezett a pillanat a felvonulásra. Alig volt több embere, mint ötvenezer, jól felöltözött és felszerelt faszizta, ezekkel indult el az örök város felé, hogy átvegye a hatalma. Nem lett volna nehéz a faszizta forradalom kirobbanását husz évvel ezelőtt megakadályozni. Bizonyos, hogy Mussolini zsenije előbb-utóbb diadalmaskodott volna, de a tulerő akkor szembenállt vele. Rómában hadsereg volt, amely csak parancsra várt, hogy belelőjön a felvonuló feketeingesekbe és vérbe fojtja az új Olaszországért menetele politikai szervevetet. Egyetlen intés —, ez az intés azonban elmaradt, Viktor Emánuel király, ahelyett, hogy lövetett volna a felvonuló forradalmárookra, átadta a hatalmat Benito Mussolininek. Az államvezetés bölcsesége, az olasz néppel való teljes egybeforrottság, az előrelátás és az új idők szellemének a megérzése jelentkezett a király elhatározásában, aki ezzel nemcsak páratlan uralkodói nagyságról tett tanubizonyosságot, hanem részese lett annak a történelmi feladatnak is, amely új embertípust,

új világszemléletet és végeredményben új Európát adott az emberiségnek.

A faszizmus husz éves munkája egyetlen lendület. Amihez régen évszázadok kellettek, azt itt szinte napok alatt végezték el. Mussolini nem ismerte a lehetetlent, de faszistái néha még őt is meglepték alkotó, teremő erejükkel és mindent tulszárnyalni akaró hősi kedvükkel. Természetes volt, hogy az új Olaszország megtalálja az utat az új

Németországhoz és elsőnek nyújt kezét Magyarországnak, amely a faszizta Itália barátságát teljes hűséggel, helytállással, ősi és kiirthatatlan testvéri szeretettel viszonzozza. Ma együtt vagyunk a harcban, amely Olaszország számára még talán kemény megpróbáltatásokat tartogat, de a faszizta szellem diadalát el nem sőpörheti. Olaszországban ősi városok szenvedtek kárt, régi épületek, az egész emberiség kincsei rongálódtak meg,

száz meg száz ember lett hajléktalan és az afrikai fronton keményen támadó ellenséggel szemben áll elszántan és megingathatatlanul a tengely acélfala. Szép az ünnep ezzel a külsőséggel, méltó a faszizmus harcos szelleméhez. A romok fölött magasra lendülnek a karok a Duce üdvözlésére és különböző harctereken úgy verekszik a faszizta ifjuság, hogy minden mozdulatán meglátászik az elmúlt husz esztendő faszizta nevelése.

Tanárhiány.

Az új tanév kezdetétől szűlők és pedagógusok körében s általában a társadalomban szinte „divattá” vált a nagyfokú tanárhiányról társalogni. Napilapjaink, komoly folyóirataink hasáboakat szenteltek ennek a témának, a politika kiszorult az újságokból s a közönség is egyre örvendetesebben foglalkozik nagy nemzetpolitikai kérdéseinkkel, melyek között nagy fontossággal bír a tanárság kérdése, mint egyetemes gond. S való igaz, hogy a legnagyobb fontosságú nemzeti és emberi kérdés a magyar tanárság folytonosságának és fejlődésének ügye. Tükrében ott látjuk viszont összes társadalmi bajainkat. A tanári pálya elnéptelenedik, állapították meg a tanárkérdésről és a tanárhiányról szóló cikkek, értekezések; a tanári pálya nem részeseül elegendő társadalmi megbecsüléssel: a többi foglalkozási ágakhoz képest a nemzet életében oly fontos tanári hivatásnak igen csekély javadalmazással, elismertetéssel, megbecsüléssel kell beérnie. A tanár kérdés tehát anyagi kérdés s nem oktanulni vetették fel többet azt a gondolatot, hogy a tanári hivatás anyagi és társadalmi helyzetét is valamiképp olyasféle módon kell rendezni, mint a bírák, ügyészek, katonatisztek státusát. Hogyne, hiszen a független bírói hivatás és a nemzetvédelmet szolgáló katonai pálya mel-

lett a tanár élete is elsőrendű fontossága a nemzet és a társadalom életében. A tanári hivatás tartja fenn a nemzeti művelődés folytonosságát s plántálja tovább az irodalomban és történelemben megjelent nemzeti szellemet; a tanárok részletmunkája aprólékos és pontos erőfeszítése szövi a szoros, sűrű szálakat, melyek a magyarságot összekapcsolják Európával. A magyar tanári sors mindig tulságosan is puritán volt ahhoz, hogy az ország vezetésében ez a hivatás elvállalja a néki kijáró szerepet. Am ma már ki tagadhatná a szellemi élethivatások s így a tanári pálya fontosságát? A kérdés tulajdonképpen egészen egyszerű. Csak le kell szoknunk pár hamis és avult társadalmi eszményről. Nem szabad csupán egyes élethivatásokat a nemzeti szellem és műveltség kizárólagos hordozóinak tekintenünk. Hozzá kell szoknunk a gondolathoz, hogy a nemzet és a társadalom életében minden hivatásnak és pályának megvan a maga szerepe. Ekkor rögtön megérdemelt helyre emeljük a tanárságot. A pályák, hivatások emberi egyenlőségében és egyensúlyában a tanárságnak ekkor különlegesen előkelő szerep juthat osztályrészül. Annyit panaszkodunk, hogy klasszikus nemzeti műveltségünk hanyatlók és teret veszít. Mintha a széles tömegeket nem hatotta volna

elégé a régi magyar műveltség sok nagy értéke. Valóban, hiszen létünknek, ellenálló erőnknek egyik igen fontos rólga nemzeti műveltségünk. A bajokat gyökerükélt kell meggyógyítani. Jó iskola, biztosított hivatás, megfelelő társadalmi helyzetű tanárság nélkül, lehetetlen. A tanárságnak egyenrangúnak kell lennie egyéb pályákkal. A tanárság megfelelő társadalmi elismertetésével pedig egyszerre emelkednek nemzeti mozgókonzsága és színvonala is.

Mert ne feledjük: utóbbi éveink szomorú jelensége az iskola, a nevelés nagy gondja, mintha háttérbe szorult volna az emberek köztudatában. Holott az iskolában egész nemzedékek, szinte egy teljes nemzet sorsa dől el — nem hiába tulajdonított akkora jelentőséget az iskolának a hatalom és egy olyan gigantikus államférfia is, mint aminő Bismarck volt. Vagy hivatkozunk régi példákra, ahogy a magyar történelem nagyjainak mindig első gondjuk volt az iskola és a tanári hivatás emelése? De ne nézzük csak a múltat, — a jelen kötelelményei ezernyi kötelelmiséket szabnak előttünk. Önmagunkkal, jövőnkkel szemben egyik legfontosabb kötelelmiségünk a magyar iskolaügy gondja. S itt aztán hiába történnek mindenféle reformok, ha ezek nem járnak együtt a legfontosabb reformmal, mely nemcsak tárgyi, de emberi vállalkozás is: a magyar tanárnak éremie kell sorsa, hivatása roppant jelentőségű s a társadalom részéről ennek a jelentőségnek tekintélyét! (—ány.)

Amikor Wagner szószerint babérain pihent.

Száz éve aratta Wagner első sikerét.

Még fiatal karmester volt Wagner, amikor kezebe került a romantika sokat olvasott történelmi regénye a „Rienzi”. A pápai jegyző heroikus alakja, aki a XIV. században a régi római birodalom letűnt nagyságáról álmódózott és a közsátság korának bámulatában népvészésként lepett fel, hogy azután életével fizessen álmaiért, nyomban megragadta Wagner lelkét. Eppen az ő izlésének való operaanyag volt, hiszen ég és föld választotta el a szokásos édeskes operaszövegtől. A munkát Rigában kezdte meg, de már Párisban, szomorú száműzetésének színhelyén fejezte be. De ha hőshöz mért heroizmus kellett ahhoz, hogy a nyomasztó nélkülözések közepette megőrizze munkakedvét, az a probléma sem volt könnyebb, hogy hová forduljon a suiyo partitúrával. Operáját nem könnyű szórakoztatásnak, hanem mélyen érző szakértő közönségnek szánta, tehát csak egy lehetséges volt: Drezdába küldte, az udvari opera intendánsának. A türelmetlen várakozás hetei után dobogó szívvel tépte fel a válasszevelet, mely cikornyás hivatalos nyelven adta tudtára:

„Miután hozzám küldött operájának

szövegkönyvét és partitúráját egyképpen gondosan áttanulmányoztam, örömmel közlöm, hogy nevezett opera elfogadott és a legrovidebb idő alatt, remélhetőleg már a legközelebbi tél folyamán a királyi udvari színházban előadásra kerül.”

Röviddel ezután Wagner elhagyta Páris, hogy személyesen gondoskodjék a „Rienzi” méltó előadásáról. A drezdai udvari opera elsőrangú zenekart és nagyszerű kórust és még kitünőbb szólistákat bocsátott rendelkezésére. Az utóbbiak között volt Tichatschek, korának egyik legjobb tenorja és Schröder-Devrient Wilhelmina, a híres énekesnő, aki Wagnert már kora ifjuságától kezdve nagyra tartotta.

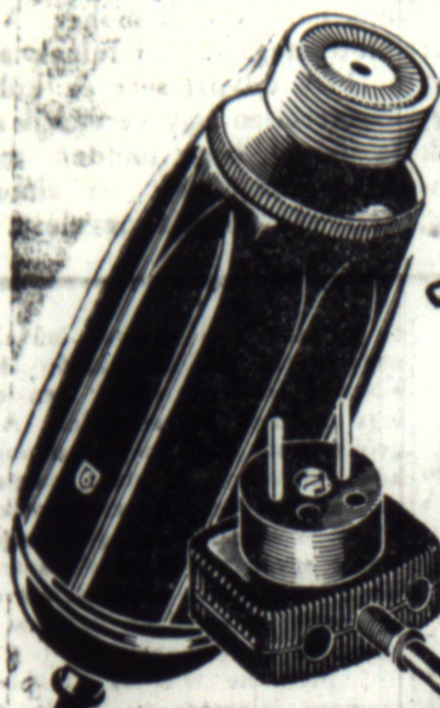
A próbák Wagner felügyelete alatt reggeltől estig folytak. Végre elérkezett a nagy nap, október 20. Az előadás a darab rendkívüli hosszúsága miatt már 6 órakor kezdődött. A jegyek az utolsó szálíg elkelték. Azok közül, akiknek Drezdában neve és rangja volt, senki sem hiányzott. Lélekzetelállító feszültség vibrált a levegőben. Most éles trombitaszó hasított a halotti csendbe — a nagyszabású nyitány első üteme. Az első felvonás után valami erővel zúgott fel a tomboló taps. A közönség

látni akarta a zeneszerzőt. Wagner fálg öntudatlanul botorkált fel a színpadra, hogy félszeg meghajlással köszöje meg a spontán elismerést. A második felvonás ugyanazzal a tetszésnyilvánítással végződött. Wagnernek megint meg kellett a függöny előtt jelennie. Az előadás egészen feltizenkettőig elhúzódott, de mindenki kitartott. Mikor utoljára hullott le a függöny, egy pillanatra megilletődés csendje következett. Azután újból kildört a lelkesedés vihara. Ilyen tetszésnyilvánítás a drezdai opera addig még nem lát meg. Most Wagner is fejt vezette. A feszültség siró- és nevetőgörcsökben oldódott fel benne Mindenkit megölelt, aki csak utjába került.

Félely táján feleségével barmfő vette útját. A megilletődéstől egyikük sem tudott szóhozjutni. Othón Wagner nyomban lefeküdt, de bármily kimerült volt is, csak nem jött álom a szemére. Nyugtalanul hánykolódott és végül kénytelen volt feleségének elpanaszolni, hogy valami kegyetlenül csiklandozza a derekát. A jó aszony nevetve buzta le a lepedőt: „A szó szoros értelmében borostyánon kellett volna aludnod”, mondta és magmutatta neki a borostyánkossort, melyet a szívet biztosra véve már jó előre előrejtett ágyneműre kötött.

Wagner már korán reggel ott volt a színházi irodában. A tulboszu operafőld egyes részeket törőlti akart, de a zeneszöveg nem engedték. Egyik sem hagyta megrepét megkérőitani. A 2. előadás is minden jegy elkel. A kritika is áradást vált. A névtelen muzikusból egyetlen éjszaka híres zeneszerző lett... (MN)

Kezenfekvő:

Nem kell szappan,
penge, tal,
Ha PHILISHAVE-vel
borotvál!

PHILIPS

VILLANYBOROTVA
EGYEN-ÉS VÁLTOÁRAMON
MINDEN FESZULTSÉGRE

PHILISHAVE

MINDEN SZAKÜZLETBEN KAPHATÓ

Alapkő lefektetel.

Bensőségesen meleg ünnepnek és képmű volt tanuja az őszi verőfényes nap sugar okt. 3-án délelőtt a Salgótarjáni Községbánya R. T. bányakórházának közvetlen táján. A bányatársulat és az autonóm bányatársaság közös anyagi összefogásából, Korompay Lajos m. kir. bányai főtanácsos, bányagazgató szociális érzéssel telt kezdeményezése folytán a 46 ágyas, eddig is rendszeresen kornak megfelelően berendezett bányakórház bővül most ottan egy sebészeti pavilonnal, ahol a kiválóan képzett Szerdahelyi László, sebész bányafőorvos kap modernül berendezett terepmentet áldásos

munkálkodásához. Ennek a sebészeti pavilonnak alapkövetélehez gyűlt össze kedden délelőtt a kisbetszamu közönség, melynek sorában ott láttuk dr. Főster Kálmán polgármester, kormányfőtanácsost, dr. Matyasovszky Kamill járási főszolgabíró, dr. Laczfalvi Ferenc m. kir. bányahatósági tanácsost, dr. Jánosy Ödön rendőrtanácsost, Korompay Lajos bányagazgatót, a bányatisztikart és feleségeit, a bányarvos és ápolói kart s a bányamunkásság képviselőit egy egyenruhás díszszakaszt.

A Magyar Hízekegy áhítatos elmondása után dr. Martényi Ferenc vezet

bányafőorvos üdvözölte a megjelenteket, majd Kollay Imre bányaintéző, a bányatársaság igazgatója röviden vázolta a kórház kibővítésének és modernizálásának eszméjét és anyagi oldalát, köszönetet mondott Korompay Lajos bányagazgatónak és az autonóm bányatársaság választmányának a megértő támogatásért s felolvasta a Bányászati és Bányatársasági Tanács elnöke által művésziességgel megfestett alapkövén szöveget. Utána Korompay Lajos bányagazgató rövid beszédet s Isten áldását kérte mindenre aki ezekben a nehéz időkben hivatásánál fogva munkájával hozzájárul ezen épület és berendezés megvalósításához. A szép és melegségteljes hangú beszéd után dr. Ambrus József r. kat. adminisztrátor megszentelte az alapkövet és a beléhelyezendő okmányt, melyet utána Korompay Lajos helyezett el az alapkövén. Korpás Ödön r. kat. bitólatokkal telt beszédet s a Himnusz lelkét felemelő hangjaival a meghatóan kedves kis ünnepség befejeződött.

Megemlítjük, még, hogy a kórház bővítés a fiatal és agilis Merényi János bányatársasági építőmester tervei alapján és ellenőrzése mellett Schaeffer Ferenc budapesti építőmester vállalatában épül.

—oppá—

Hírek és különféle

Őszi pasztell

Ebben az agyonhajszolt időben, amikor az embernek csak néha-néha, talán hetenként egy óra jut a legszükségesebb egészségügyi sétára, ezt az egy órás sétát használok fel ilyenkor ősszel, hogy meg nézzem magamnak azt a kis parkszert virágoskertecskét, mely a városi kórházak közé van ékelve. Csak a rácsos kertajtón keresztül lehet látnom, mert jobbra és balra magas övénykerítés takarja el, de ennek az ajtónak keretében olyan, mint egy remek tájkép, egy Fayl Frici alkotta gyönyörű s legegényibb, finom pasztell, természetes nagyságban, ezzel a címmel: Őszi parkrészt.

Sohasem éreztem még úgy, mint amikor ezt a tájképet nézem, mennyire hasonlít a természet a művészethez, bár ami a művészetet illeti, ez utabban mindent elkövet, hogy a természet ne utánozhassa. De éppen ezért, mintha csak most kezdene igazolni az idő a régen meghalt Wilde Oszkárt, aki azt mondta egyszer, hogy nem a természet utánozza a művészetet, hanem megfordítva. Ez a mondas egész bizonyosan nem volt több a maga idejében, könnyű és könnyelmű szellemességnél, de a mai ember akárhányszor ráeszmélhetett már, hogy amikor a természet nézi tulajdonképpen festményeket lát.

Nem régi, hanem modern festményeket. Bannunk a németalföldi csendéletek, ha még oly ragyogó alkotások is, sohasem idézik a természet élményét — igazán „nature morte” mindegyik, bolti termék, ahogy a franciák a csendéletet bevezik. De Ruysdael tájai, Tizian arcképei sem keltik bennünk az élő táj, az eleven ember képzetét, — csak a művészetet csodáljuk, érezzük bennük, nem az életet.

Ez a kis őszi park előttem, viola, sárga, zöld, bíbor lombfoltjaival, szürkés-fehér égboltjával, azzal a sötétkékrűs, bőlgyvel, aki gyanútlanul sétálgat benne, olyan, mint egy ma festett kép. Sohasem fog kiderülni, hogy tulajdonképpen a művészet szoktatta-e szemünket abhoz, hogy úgy lássunk, ahogy ő akarja, vagy igazán a természet kullog — szerényen, alázatosan — a művészet nyomában, mint hűséges modell a festő után, aki ráunt.

Vizont bizonyos, ez a kis őszi park, ez a finom pasztellkép a tanom, hogy a természet annyira eltanult már mindent a festőktől, hogy nagyobb művész mint köztük akár a legnagyobb, — y — n.

Esküvő. Miklós Anna zölkereztes védőnő és dr. Istók Barnabás törvényszéki bíró október 24-én tartották esküvőjüket Csorváson. Tanúk voltak: v. Istók Elemér bányatisztv. és dr. Foltényi Sándor főorvos. (Minden külön értesítés helyett).

Október 31-e a Református Egyházban. Bensőséges vallásos est keretében ünnepelte meg október 31-én a Reformáció évfordulóját a salgótarjáni református gyülekezet. Az estélyi műsora elejétől végig lekötötte a nagyszámú összegyűlt hívek és vendégek érdeklődését. Szűts István lelkipásztor buzgó imádsággal nyitotta meg az ünnepélyt, majd Hegyi Pál acélgáryi tisztviselő művészi orgonaszólamát következett. A mélyen átértett, legapróbb végtelenségig művészi tökélyrel előadott zeneművekkel nagy gyönyörűséget szerzett a hallgatóságoknak. Feszült figyelem mellett tartotta meg előadását dr. Körös Béla acélgáryi üzemező mernök, akinek hittel teljes, széles látókörű, nagy intelligenciát sugárzó beszéde mély benyomást keltett a közönségben. Soós Ferencné és Domokos István vallásostárgyú költeményeket adtak elő a tehetséges, finoman kidolgozott szavakat nagyban emelték az ünnepély színvonalát. Kellemes meglepetésként hatott Szűts István műsorán kívüli két énekszáma. Hatalmas, melegen bársongos, lagy és mégis tömör iskolázott szopránhangja úgy szállott a magasba, hogy az áhítattal hallgató hívek lelkét magávalragadta s híven tolmácsolta a zenészek szórnyáló gondolatát. A jól sikerült estét Léway Pál vallásosoktató s lelkész alkalomszerű biblia magyarázata zárta be.

Támogasd a Vöröskeresztet!

A jó tanács sokat ér.

Irfi Borotay József.

Bakonyi Pál, a furfangos bányász addig járt vadászni a Csernikbe, míg egyszer aztán megint rajta vésztett. Két csendőrt éppen akkor lépett ki a sűrűből, amikor az őzbakot nyúzta. Hiába próbált őssze-vissza fülleneni, hogy így megúgy, dőglőttel talált rá, nem ért semmit. Megtalálták és elkobozták a magánytörtött puskát is és harmadnap megidézték a bíróságra.

Bakonyi tudta, hogy statárium van és hogy szigorúan büntetik a jogtalan foggyverviselést, ezért a tárgyalás előtti napon üment dr. Nádorhoz, a fortélyos ügyvédhez és elpanaszolta neki baját. A fiskális csak hümmögött, fejét vakarta és váliát vonagatta és azt mondta neki, hogy itt nem lehet semmit sem csinálni mert tetlenérték és legalább 2 havi fogházat fog kapni. Pál annyira megijedt és bunnak araszolta a fejét, hogy az ügyvéd megígérte és azt mondta neki, hogy egy mód van, amivel ki lehet rántani a csávából, de ezt csak két fölitél alatt mondhatja meg: először senkinek sem

szabad felőle tudni és másodszor 100 pengőt kell fizetni a tanácsért. Az első fölitélt Pál örömmel elfogadta volna, de a másodikat túl szigorúnak találta. De hogy az ügyvéd erre nyitogatni kezdte az ajtót és olyasmint mormogott, hogy akkor Isten áldja kendet, mégis meggondolta magát és hajlandónak nyilatkozott a 100 pengő leszurkolására. Kikötötte azonban, hogy csak akkor fizet, ha valóban fölmentik. Ebben aztán megegyeztek.

A fiskális most azt mondta Palinak, hogyha törvényben lesz, bármit kérdezek tőle, ne mondjon mást, csak azt az egy szót, hogy: Beel! Ne törődjön semmivel, akárhogy piszkolják, szidják és kérielik, mindig csak ezt mondja. Ezzel szívélyesen elbucszott a kilensétől.

Mikor a tárgyalás napja elkövetkezett, a bírót az kérdezte:

— Hogy hívják?

— Beel — felelte bamba képpel Bakonyi.

— Miféle bárdolatlan dolog ez? A bíróság előtt viselkedjék tisztességesen, mert baj lesz.

— Beel — volt újra a válasz.

— Tudja-e, hogy a m. kir. bíróságon van és nem az ököristállóban? — kérdezte most már ingerülten a bírót.

— Mú, volt most már a változa-

tosság kedvéért a felelet.

— Hallja e, maga szemtelen ember, ha nem viselkedik tisztességesen, bezáratom!

— Beel — volt megint a viszhang.

Az írnok gurult a nevetéstől, a gépirólány sem tudott komoly maradni, a bírót pedig pulykavörösen firkált valamit az előtte fekvő papírosra.

— Igaz-e, hogy egy őzbakot ejtett el és hogy éppen nyúzta, mikor a csendőrszárnyaló érte?

— Beel!

— Beismeri-e a vadászást és fegyverhasználatot?

— Muuu!

Erre már kifogyott a bírót a türelméről és a börtönőr után kezdett kibánni. Ekkor végre beavatkozott dr. Nádor ügyvéd ur is, aki az imént lépett be a tárgyalóterembe. Előadta, hogy a vádlott elmebajos, Bakonyiné sirva panaszkodta neki, hogy az urának már több mint egy esztendeje nincs ki mind a négy kerekre, mikor rájön a baj, ökörne, máskor bikanak vagy bakkecskéknek képzeli magát és akármit mondanak neki, mindegy csak azt mondja, hogy muuu, vagy beel. Ha csakugyan vétett a törvény ellen és elkövette a terhére rótt cselekményt, csak elmebajborodottságban cselekedett.

A bírósági emberek ekkor össze-dugták a fejüket, suttogni kezdtek és mivel Bakonyiból harapogóval sem tudtak mást kibuzni, mint beel-t, vagy muuu-t és mert fejét válla közé buzva, most már öklelőzni kezdett, mint valami földüdből bika, végül is lementették.

Bakonyi mogorva képpel hagyta ott a tárgyalótermet fiskális kíséretében, aki ravaszul somolygott befelé. Ottbott az irodában végül hangos kacajban tört ki és azt mondta:

— No ezt jól csináltuk Pál! Hiába, a jó tanács sokat ér!

Bakonyi azonban vadul forgatta a szemét, nyakát a válla közé buzta és csak ennyit mondott:

— Meel!

— Elég volt a tréfából, Palikám, lehetünk megint emberek!

— Muuu — volt a felelet.

— Hallod-e Pál, ne bomolj, inkább azt mond meg, örül-e, hogy fölmentettek?

— Muuu!

— A teremtést az apádnak, ne dühösíts. Beszélj okosan és mond meg, hogy nálad van-e a 100 pengő?

— Beel, Beel!!!

— Jó van no, csak fixes ki, aztán bőghetiz reggelig!

Felhívás!

Felhívom mindazokat akik burgonyára igényt tartanak, igénylésüket 6.-án, 7.-én és 9.-én jelentsek be annak a lehetőség keresztyén kereskedőnek, akitől vásárolni szándékoznak.

Az előjegyzést a vásárlási könyv felmutatásával kell eszközölni úgy, hogy minden családtag után az új termésig legfeljebb 75 kg burgonya igényelhető.

Nyomatékosan figyelmeztetem a közönséget, hogy az előjegyzésnek a határidőig feltétlenül és saját érdekében tegyen eleget, mert ennek elmulasztása esetén ellátásáról gondoskodva nem lesz.

Előjegyzést nem kell tenni a hadiüzemi alkalmazottaknak.

A burgonya kiosztás kb. 27 filléres áron néhány nap múlva kezdetét veszi.

POLGÁRMESTER.

TITKOS

vágja mindenkinek, hogy egyszer vagy-hoz jusson. Ez a vágja könnyen teljesülhet, VEGYEN

Allamsorsjegyet,

ennek segítségével könnyen juthat nagyobb pénzösszeghez — Ár: egész 3P, fél 1.50 P. Főnyeremény

40.000

arany P.

29.360 nyeremény 420 000 pengő értékben.

Huzás: december 4.

A sorsjegy kapható sorsjegyfóarúsitóknál, valamint az összes dohányboltokban.

Zugárusok.

A világháboruban valóságos iparrá fejlődött ki a zugban való árusítás, mely megkeresíti és megnehezíti azoknak az életét, akik nem tudnak minden közszükségleti cikket saját háztartásukban, vagy gazdaságukban előállítani. Sok szó esett már erről a tárgykőről és a hatóság is minden tőle telhetőt elkövet, az eredmény ennek ellenére nem olyan, amilyent vártunk. Ezek után felvetődik az a

— Beee, beee, beee!

A fiskális kékküti-zöldült a méregtől föl-alá viharzott az irodában, Végül magára erőszakolt nyugalommal mondta:

— Nézzé, Bakonyi ur, ma csakugyan megbolondult. Nem tudok magával mit kezdeni. De majd ha megint helyrebillen az esze, visszatérünk a dolgra. Akkor majd szépen kifizeti az ügyvédi költséget.

— Beee — bődült el Bakonyi és kibolorkált a szobából.

Hetekig nem hallatott magáról Pali és szorgalmasan vágta a bányában a szénét. Csak néha ijesztgette a csilléseket és bődült el ajkáról a féltelmes beee. Ekkor levelet kapott Nádortól melyben felszólította, hogy egyenlítse ki tartozását, ellenkező esetben más eszközökhöz fog folyamodni. Pali nevetve írta rá a levélre, hogy: beee!! és visszaküldte az ügyvédnek.

Egy hétre rá újabb levél jött. Ha 3 napon belül nem fizet, törvény kezére adja, ott majd kikurálja a bajából. Pali három beee-r írt rá és visszaküldte.

Az ügyvédet majdnem a guta ütötte meg mérgében, de mindhiába, a bírósághoz nem mehetett, mert akkor kislúgt volna a turpisság és neki is baja lett volna. Bakonyi Pali pedig, valahányszor találkozott a bíróságtól jövet az ügyvéddel, már megcsúszott megemelte kalapját és halványan odaköltötte neki: beee!, beee! ügyvéd ur.

kérdés, hogy mi lenne hát helyes, hogyan lehetne gyökerestől kiltani azokat a lelketlen kufárokat, akik annyi bajt és kellemetlenséget okoznak?

Minden eddigi elmefuttatás és intézkedés az együttműködésen alapul, vagyis azon, hogy ne csak a hatóság üldözze a zugárust, hanem a közönség is. Amíg ez az együttműködés nem válik tökéletessé, addig hasztalan erőlködünk, mindig élénk mered a suttogva árúját kínáló és még suttogóbb hangon árat követelő zugárus.

A rendkívüli viszonyok, rendkívüli nehézségeket támasztanak ugyan, ami azonban nem jelenti azt, hogy nem lehet ellene védekezni. Ezeket a lelketlen és ordítóan önző, haszonleső kufárokat el kell távolítanunk közéletünkkel, amelyet teljesen megmérgeznek. A hatóságon kívül ránk az a kötelezettség hárul, hogy ne álljunk velük szóba, ne vásároljunk tőlük, hanem adjuk át őket a hatóságnak. Ha így cselekszünk, az eredmény nagyon rövid idő alatt öröndetesen jelentkezni fog. Amíg azonban egyéni érdekeinket követve, mi is zugban szerezünk be egy és más közszükségleti cikkünket, különösen az élelmiszereket a városban, addig hasztalan sóvárgunk a törvényes rend és kereskedelem után, meddő marad ez a szándékunk, aminek éppen mi vagyunk az okai.

A karácsonyi kiállítás és vásár előkészületeit már megkezdte az Evangélikus Nőegylet, amelyet ezidén is megrendez s amelynek a munkaórai kedden és szombaton délután 3 órától kezdve tartanak a parokián.

A Nőegylet és az egyházak. Vitéz Nagybányai Horthy Miklósné főméltósága, mint a Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszolgálat csucsegységeinek a Védnöke, köszönetét fejezte ki azért, hogy a női munkaszolgálat mozgalmának eddigi eredménye jórészt az egyházak támogatásának ezredményeként könyvelhető el.

Salgótarján megyei város polgármesterétől.

Tájékoztatás a város közönsége részére.

Tudomásomra jutott, hogy egyes lelkiismeretlen egyének olyan híreket terjesztenek, hogy a közönség a tulajdonában lévő sovány sertéseket minnél gyorsabban vágja le, mert a hatóság azt igénybe fogja venni.

Ez a lelkiismeretlen és teljes egészében valótlan híresztelés a közönség és a köz megkárosítását eredményezi, amennyiben annak a közönség hitelt ad. Éppen ezért hangsúlyozottan figyelmeztetem a közönséget ne adjon hitelt ezeknek a rosszindulatú híreknek, mert ezeknek éppen az ellenkezője az igaz és a 111.600/1942. K. M. számú rendelet éppen a magánháztartások saját szükségletükre való hízaltatását igyekszik előmozdítani.

Salgótarján, 1942. november 6.

Polgármester.

Körzeti egyedárusítót keresek

a bór- és cipőszakmába vágó igen nagy lehetőséget nyújtó szabadalmamat képező új tömegcikk forgalombahozására megyei kizárólagossággal.

Megfelelő gyakorlattal, referenciával rendelkező cégek ajánlatait kérem.

Fábry Lajos nagykereskedőhöz Budapest, VI. Jókai-uca 18. szám alá küldeni.

— NB. bajnoki labdarúgó mérkőzés az — SBTC pályán.

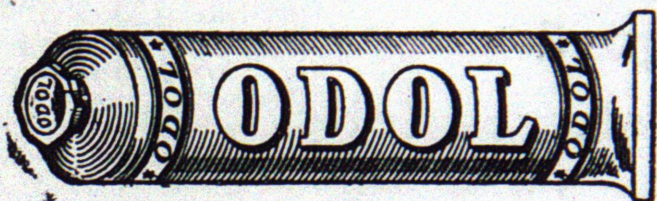
1942. évi november hó 8-án d. u. 2 órakor

SBTC-DIMÁVAG

A dohányosok

Tehát a nők — könnyen megakadályozhatják fogaik elszínezését ha azokat naponta rendszeresen ODOLO fogpéppel kezelik. Az ODOLO-fogpép nemcsak alaposan tisztítja a fogakat, hanem fel is frissít s üde lehelletet is biztosít. Tehát a mindennapos száj- és fogápoláshoz használjunk ODOLO-fogpépet

MAGYARORSZÁGI ODOLMŰVEK R. T. BUDAPEST

SPORT

SSE—Hatvani VSE 3:0 (0:0)

Unalmas és meddő első félidő után már-már úgy látszott, hogy nem fog gól esni a mérkőzésen, amikor a SSE csatárok egyéni játék után sikerült berugniok az első gólt, majd nem sokkal később a második és harmadikat is. Az eredmény reális, mert a SSE végig jobb volt és állandóan támadott, de a HVSE nagy-szerű, kemény védelme csaknem végig sikerrel állt ellen. A SSE védelme biztos volt, a fedezetek rengeteg jó labdát adtak előre, de a csatárok kapu előtt igen gyen-

gék voltak. Góllövők: Langár, Szabó II., Nagy. Jók voltak: Kontár, Klajban, Micsicska, Szabó I., illetve Pál, Vas, Bodnár és Verbovszky. Egy két jó csatár nagyon kellene a SSE-be, főleg szélsők!

Előmerkőzésen a SSE ifj. csapata 3:1 arányban győzte le az SBTC ifj. csapatát, Bencsik, Herbacsek és Hegyi góljaival, de a játék elég alacsony színvonalon mozgott. A SSE ifj. ennivel jobb volt.

Eladó.

Német gyártmányu "HIKO" vajszinü gyermek kocs

Érdeklődni lehet az "ORANGYAL" gyógyszerárban Starján.

Eladó. Egy modern uriszobacsillár szabadkézből, jutányosan. Megtekinthető 12—14 óráig. Cim a kiadóban.

Somoskőnyfaluban az evangélikusok fiókegyháza szervezkedtek, mely-lyel kapcsolatos közgyűlést októ. 18-án tartották meg. Ezen dr. Csengődy Lajos elnöklte alatt egyházközségi felügyelővé dr. Krepuska István orvostanár. fődbirtokos, gondnokká Tomka Pál, pénztárossá Balog István, ellenőrré Cibula Elemér, és jegyzővé Thern Gyula egyháztagokat választották meg. Az új tisztikar eskütétele és beiktatása későbbi időpontban lesz megtartva.

Wolton és Cavallini november hó 7-én szombaton és 8-án vasárnap este fél 7 órai kezdettel folytatják előadásukat a Bányakaszinóban.

2 x jár le

zsebbőre, mialatt

a 48 óras

Orion

hőpalack

még mindig

forrón, vagy

hidegen tartja

a belétöltött Italt

Tavaszi ujdonság!

SZÜCS-FÉLE

„Vitamin Crém”

A legmodernebb elvek szerint készített VITAMINDUS arccrém. Az arcbőr természetes tápanyagait tartalmazza és ezért rugalmassá, üdév teszi és megóvja a ráncosodástól.

SZÜCS-FÉLE

„Bubi Arcszesz”

Megszünteti pattanásait és az arcbőr zsírosságát.

Kapható:

SZÜCS RÓBERT
MAGYAR KORONA
GYÓGYSZERTÁRÁBAN.

SALGÓTARJÁN.

A harctérre 10 dekás csomag „Min-
ta érték nélkül” fel-
adható!

Támogasd
a Vöröskeresztet!

Angliában megszűnik a butorgyártás. Stockholmi jelentés szerint az angol kormány november elseji hatállyal rendeletet bocsát ki, mely elvileg minden belföldi használatra szóló butorgyártást meg fog tiltani. Kivételt csak az úgynevezett hasznóbútorok (Utiles Furniture) alkotnak, gyártásukban azonban csak néhány külön kijelölendő cégnek szabad résztvennie. A tervezett intézkedés oka a fahiány, mely az utóbbi hónapokban már olyan méreteket öltött, hogy a gyárak legnagyobb része csak teljesítőképességén jóval alulmaradó tevékenységet tudott kifejezni. (MN)

Bányászók Amerikában. (MN) Ickes amerikai belügyminiszter kijelentette, hogy az amerikai szénbányákban rövidesen női munkaerőt is kell alkalmazni. Egy nagy amerikai szénbányatársaság kísérletképpen máris alkalmazott bányászókat. A tapasztalatokról jellemző módon semmi sem került nyilvánosságra. Ickes szerint egyébként „a hadiipar Amerikájában” egyre inkább tért nyert az irányzat, hogy a férfi munkaerőt minden elképzelhető téren nőkkel kell helyettesíteni.

Amerika szójababból és tengeri olajból akar gumit előállítani. Az illinoisi Northern Regional Research Laboratory szójababból és tengeri olajból olyan anyagot állított elő, mely külsejére, szagára, színére és tulajdonságaira nézve a természetes kaucsukhoz hasonlít. Nyujthatósága 200 százalékos, a szakítással szemben tanúsított ellenállása négyzetcentiméter körülbelül 500 font. A természetes gumi nyujthatósága ezzel szemben 600 százalékos és szakítási ellenállása legalább 3000 font. Bizonyos területeken az új anyag állítólag mégis alkalmas a gumi helyettesítésére. (MN)

Kedvezményes áron kapnak abraktakarmányt a tejtermelők. A földművelésügyi miniszter az eddig kiutalt takarmánymennyiségen felül 300 vagon abraktakarmányt biztosított a tejtermelő gazdák részére, akik kedvezményes áron kapják a takarmányt. A kedvezményes akcióban egyelőre azok a tejtermelők vesznek részt, akik a tejet akár közvetlenül, akár tejipari vállalat útján Budapestre szállítják és pedig csak abban az esetben, ha több tejet szállítanak fel, mint amennyit az előző év megfelelő időszakában szállítottak. A tejtermelőknek az így szállított tej minden literje után 0,5 kiló takarmányra van jogosultságuk és ennek az abraknak az árából a földművelésügyi kormány mázsként tíz pengőt magára vállal.

Megkezdődtek a IV. Országos Protestáns Napok Budapesten

Minden esztendőben október végén rendezi meg az Országos Bethlen Gábor Szövetség a magyarországi protestánsok testvéri találkozóját Budapesten, hogy ápolják a reformáció szellemi hagyományait, erősödjének öntudatukban, hitükben és nemzeti érzésükben. A IV. Országos Protestáns Napok az idén október 25-én kezdődtek református ifjúsági istentiszteletekkel, a Salétrom-utca, Kálvin téri. Fasori és a Szabadság-téri templomban. Igen megható volt a protestáns ifjúság kegyeletének megnyilatkozása. Az istentisztelet után testületileg a Köröndre vonultak a egy-egy szál virágot helyeztek Bethlen Gábor szobra elé. A cserkészek is leróják kegyeletüket 'protestáns nagyságok emlékének: a vigadói cserkész ünnepély után koszorúzó futárlánc indul a protestáns nagyságok emlékműveire.

Október 26-tól 30-ig a Szilágyi Dezső-téri templomban Szellem és Lélek címmel előadásorozat tölti ki a Napok rendjét. A főünnepségek október 31-én kezdődnek ünnepi istentiszteletekkel. Délután a Vigadóban nagyszabású reformációi emlékünnepekre gyűlnek össze. Tasnádi Nagy András megnyitó beszéde után Ravasz László ünnepi beszédet mond, míg Kemény Lajos ev. esperes bezárja az ünnepélyt. November 1-én Asszony-konferenciára gyűlnek össze a protestáns nők. Pesthy Pálné megnyitja után v. Kereszties Fischerné a finn asszonyokról tart előadást, míg Kren Margit a protestáns nők hivatásáról szól. Kedden, november 3-án a Protestáns Irodalmi Társaság iro-

dalmi délutánján Kapi Béla és Milotay István beszél, költeményeiből előad Erdélyi József, novelláit felolvassa Szentmihályiné Szabó Mária.

Az Országos Protestáns Napok kiemelkedő eseménye a Protestáns Irodalmi és Művész est a Magyar Művelődés Házában november 4-én, Enyedy Andor dr., Koós Károly, Zsinóly Ferenc dr., Adám Jenő, Basilides Mária, dítrói Csiby József, Dullien Klára, Hosszu Zoltán dr., Lehotay Árpád, vitéz Pongrácz István, továbbá a Budapesti protestáns énekkar, a Budapesti szimfonikus leventezenekar közreműködésével. Nagy érdeklődés előzi meg a Kálvin-téri templomban tartandó Idvesség Utja című evangélikációs előadásorozatot, valamint Kálvin Szövetség hitvédelmi konferenciáját, amelyeken a protestáns közélet egyházi és világi kiválóságai szólnak.

Megbeszéléseket és tanácskozásokat tartanak a Napok keretén belül a protestáns cserkészek, leventék, a Ref. Leikész-egyesület, a Ker. Esperanto Liga és az Evangéliumi Munkásszövetség. Nagy érdeklődésre tarthat számot a Magyar Biblia Társulat alakuló közgyűlése, amely a Brit és Külföldi Bibliaterjesztő Társulat szerepét lesz hivatva átvinni Magyarországon. A nehéz idők és a vasuti korlátozások ellenére a vidék protestáns népe az idén is nagy tömegekben utazik fel a fővárosba, hogy részt vegyen a Napok ünnepségein, konferenciáin és tanácskozásain.

Felhívás.

A Légoltalmi Liga helyi csoport elnöksége felhívja a város közönségének, különösen a háztulajdonosoknak szíves figyelmét arra, hogy előreláthatólag f. év november hó 10-től kezdve a Liga szakközkezei a város területén lévő összes házakat fel fogják keresni, avégből, hogy a legújabb légoltalmi rendeletek előírásainak megfelelően a házak légoltalmi összeírását elvégezzék.

A Légoltalmi Liga helyi csoportjának elnöksége ezúton is arra kéri a közönséget, hogy szakközkezeinek e rendkívül fontos munkáját minden tekintetben elősegíteni és megértéssel kezelni szíveskedjen.

Felhívja a közönség figyelmét arra, hogy aki a liga kiküldött szakközkezeinek munkáját bármiképpen akadályozza, megnehezíti, vagy megfelelő mértékű hiányban elő nem segíti, a honvédelmi törvénybe ütköző cselekményt követ el, melyért a honvédelmi törvény értelmében felelősségre vonható.

A Légoltalmi Liga szakközkezei fényképes igazolvánnyal és hivatalos karzalaggal vannak ellátva.

Légoltalmi Liga helyi cs. eln.

Tartsuk be szigorúan a légvédelmi előírásokat.

IGMÁNDI KESERŰVIZ
minősége egyedül

IRDESSEN!
A MUNKA
POLITIKAI HETILAPBAN!

Nyomatott: „A MUNKA”—nyomdában, Salgótarján

Megjelenik minden hó 1-én a filatélia minden ágával foglalkozó szaklap. A

Bélyeghíradó

Felelős szerkesztő: DOBÓ ISTVÁN. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szabadka, Egressy utca 2 szám.

Megrendelhető és kapható: VÉGH KÁLMÁN könyv és papírkereskedésében S A L G Ó T A R J Á N
Egyesszám ára 60 fillér. Előfizetés egész évre 7 pengő, szövetségi tagoknak 6 pengő.

Alig használt Perzsa láb-bunda eladó.

Leventék felmentése a mezőgazdasági munkák miatt a kötelező leventekiképzés alól. Az országos termelés fokozása érdekében a honvédelmi miniszter felhatalmazta a járási és városi leventeparancsnokokat arra, hogy azok a helyeken, ahol a mezőgazdasági munkálatok elmaradtak és a mezőgazdaság érdekei azt feltétlenül megkívánják, a leventekiképzést a mezőgazdasági foglalkozó leventék részére november 30-ig beszüntethessék.

Talált tárgy. Starján megyei város területén 1 db. honi légv. készütség idejére előírt fénycsökkentő találatot. Igazolt tulajdonosa a rendőrségen a hivatalos órák alatt átvetheti.

Eddig 75 vagon ócskavas a budapesti vasnapok eredménye. Nagy sikert hozott a 15 napos budapesti vasnapgyűjtés első hete: 750 tonna anyag gyűlt össze. Az eredmény jóval felülmúl-

ja a tavalyit. Annak tulajdonítható a nagy gyűjtési siker, hogy a Fémgyűjtő alapos tervszerűséggel készítette elő a munkát, a közönség pedig megértette, hogy milyen fontos nemzetgazdasági célokat szolgál az ócskavas beszolgáltatása. A gyűjtők meghatározott időpontban minden házban jelentkeztek az anyagért, úgy, hogy sehol, semmiféle zökkenő a gyűjtésben nem mutatkozott. A közönség igen sok esetben ajánlott fel nemcsak használatlan, hanem nélkülözhető vas- és fémtárgyakat. Érdekes módon az eddig tapasztaltnál több vaskályhát, vaságynak, öreg vasalókat, rézcápirokat és szerszámokat adtak át a gyűjtőknek, mint az előző esztendő budapesti vasnapjai során. A hátralévő időszakban a gyűjtők mindenkit, akinél még nem jártak felkeresnek és a számítások szerint a végleges eredmény jóval száz vagon felett lesz.

Tudja-e Ön...

... hogy 1780-ban Párisban az utcai csöcselék egy híres színésznőt ábríral dobált meg, mert sétakocsikázása alkalmával elkövette azt az illetlenséget, hogy zsebkendőjét arra a célra használta, amelyre tulajdonképpen szolgál?

... hogy a *kaszálógépet* már az ókor is ismerte? Plinius a természetéről szóló könyvében (Kr. után 70) leírja, hogy a nagybirtokok ökröktől vontatott szántálpas alkotmányt használtak, mely forgó késekkel kaszálta a gabonát.

... hogy a *Tokió* szó annyit jelent, mint a keleti főváros? Régi neve, Yedo, folyókaput jelentett. *Jokohama* haránt partot, *Nagasaki* pedig hosszú előhegyiséget jelent.

... hogy a *kémia* szó az egyiptomi „kemi” szóból származik, mely feketét jelent? A régi egyiptomiak országukat a Nilus termékeny fekete iszapjáról, mely élesen elűt a sivatag fehér vagy sárgás homokjától, szintén „Kemi”-nek nevezték el, az arabok pedig a szót az egyiptomi származású fémdöntőzés megjelölésére vették át. Alkimia arabul annyit jelent, mint „az egyiptomi művészet”. A kémia szó alapjelentése a középkori „feketemágia” kifejezésben is fennmaradt.

... hogy XIV. Lajos a francia napkirály nem kevesebb, mint 43 udvari parókakészítőt tartott? Akkoriban a párizsi parókakészítőknél akkora keresletet kellett kielégíteniük, hogy a francia hajvásárlók egész Európát bejárták. Egy font hajért 50 tallért is fizettek, ez azonban még mindig nagyon előnyös befektetés volt, mert egy-egy kész paróka ára az ezer tallért is elérte.

... hogy bár a *szöveg és kötés* közeli rokonságban lévő mesterségnek látszik, feltalálásukat több évezrednyi időköz választja el egymástól. Míg a szöveg feltalálása már a történelemelőtti időkre megy vissza, a sokkal könnyebbnek látszó kötés csak a 15. században jött divatba.

... hogy egy Lepage nevű londoni könyvkiadó francia nyelvkönyveit pontosan száz évvel ezelőtt azzal a megjegyzéssel ajánlotta a közönségnek, hogy könyvei elkerülhetővé teszik azt „az erkölcsi veszedelmet”, amely a párizsi ki-ejtésnek a helyszínen való tanulmányozásával elkerülhetetlenül vele jár? (MN.)

SALGÓTARJÁNI
APOLLO MOZGÓ

November 7-én szombaton fél 5 és fél 7-kor, 8-an vasárnap fél 1, fél 3, fél 5 és fél 7-kor, 9-én hétfőn fél 5 és fél 7-kor, 10-én kedden fél 5 és fél 7-kor. Csak 19 éven felüliek részére.

ÉJFÉLRE KIDERÜL

Simor E., Bulla Elma, Csontos Gyula, v. Benkő, Hajmácssy M. és Rácz V. főszereplésével.

11-én szerdán fél 5 és fél 7 órakor, 12-én csütörtökön fél 5 és fél 7 órai kezdettel az

ÖRDÖGTORONY

Nyomdatulajdonos: Végh Kálmán